

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!»

Συγγραφή: ΤΖΟΒΛΑ ΕΙΡΗΝΗ

Εφαρμογή: ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!

Εφαρμογή σεναρίου

Νίκος Αμανατίδης

Δημιουργία σεναρίου

Ειρήνη Τζοβλά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

1^ο Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Α.Π.Θ

Χρονολογία

Από 24-02-2014 έως 7-03-2014

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

II. Εικονικός χώρος

Ιστολόγιο τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή αφορούν στην ευχέρεια χρήσης του διαδικτύου και του χώρου του ιστολογίου και στην εξοικείωση με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Επειδή το σενάριο εμπλέκει σειρά ιστότοπων, απαιτείται η διενέργεια ελέγχου τους, τόσο ως προς το υλικό που περιέχουν και την καταλληλότητα του περιεχόμενου τους για μαθητές Δημοτικού, όσο και ως προς την ενεργή ανταπόκρισή τους. Ακόμη, προϋπόθεση αποτελεί η υιοθέτηση διδακτικών πρακτικών που προάγουν τη διερευνητική-ανακαλυπτική μάθηση, την κριτική ματιά στις πληροφορίες και την ανάπτυξη εκείνων των δεξιοτήτων που θα διαμορφώσουν διαφορετικές ταυτότητες μαθητών.

Τέλος, οι προϋποθέσεις που αφορούν την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας αφορούν την ύπαρξη ενός εργαστηρίου Πληροφορικής με ικανοποιητικό αριθμό Η/Υ, οι οποίοι μπορούν να εξυπηρετήσουν τον αριθμό των ομάδων και έχουν εγκατεστημένα τα προγράμματα που απαιτεί η εφαρμογή του σεναρίου, καθώς και σε αίθουσα προβολών ή την ύπαρξη φορητού Η/Υ με βιντεοπροβολέα, ώστε κατά την παρουσίαση των εργασιών των ομάδων να επιτυγχάνεται το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αφορμάται από το περιεχόμενο του τραγουδιού «Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!» και από τις εργασίες του Τετραδίου Εργασιών που αναφέρονται στο «σηματοποιήμα». Λειτουργεί ως επέκταση των δραστηριοτήτων του βιβλίου και στοχεύει να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τον ποιητή της «Αμοργού» Ν. Γκάτσο και τη μελοποιημένη ποίησή του, να τους εξοικειώσει με την αναζήτηση τόπων σε διαδικτυακή εφαρμογή και τη χάραξη πορείας και να τους κάνει να γνωρίσουν το κειμενικό είδος του «σηματοποιήματος», στην ψηφιακή αλλά και συμβατική δημιουργία του οποίου στοχεύει να τους εμπλέξει. Τέλος, το σενάριο αποσκοπεί στην αναγνωστική, ποιητική και μελοποιημένη απόλαυση του ποιητικού λόγου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η διδασκαλία της ποίησης στο Δημοτικό στοχεύει στην εξοικείωση των μαθητών αρχικά με τον ρυθμό και με τα παιχνίδια της γλώσσας και, σε ένα δεύτερο επίπεδο και σταδιακά, στην εξοικείωση με την καταγραφή σκέψεων και συμπεκνωμένων συναισθημάτων. Μέσα από τη μελοποιημένη ποίηση, όπως αυτή παρουσιάζεται στα σχολικά εγχειρίδια, «τα παιδιά γνωρίζουν μian άλλη ποίηση, την ποίηση των τραγουδιών, που ασυνείδητα διαμορφώνει, σε μεγάλο βαθμό, τη δική τους αντίληψη και τα δικά τους κριτήρια για την ποιητικότητα» (Καπλάνη 2000, 236).

Χρησιμοποιώντας ως γέφυρα αυτού του είδους την ποίηση, πρόθεση του σεναρίου είναι να κατανοήσουν οι μαθητές την πολυμορφία του στιχουργικού / ποιητικού λόγου και να τον απολαύσουν καθώς «είναι πολύ χρήσιμο να κατανοήσουν πως τα τραγούδια έχουν έναν πομπό, τον συνθέτη και στιχουργό/ποιητή τους, έναν διάλογο, τη φωνή του τραγουδιστή, ένα μήνυμα, το περιεχόμενό τους δηλαδή, που είναι πολύσημο και, που πολλές φορές, αποκωδικοποιείται με τρόπο καθαρά βιωματικό και, τέλος, τους αποδέκτες τους, δηλαδή εμάς όλους» (Ζωγραφάκη & Χοντολίδου 2007, 33).

Μέσα από την ακρόαση μελοποιημένων ποιημάτων, την ανάγνωση της «Αμοργού» και τη γνωριμία με τον ποιητή Ν. Γκάτσο, το σενάριο στοχεύει να ωθήσει τους μαθητές να γράψουν τα δικά τους ποιήματα με τη μορφή σχηματοποιήματος, φέρνοντάς τους σε επαφή με κάποια βασικά στοιχεία της ποιητικής γραφής (στίχος, ρυθμός, μέτρο κλπ.). Επειδή τα παιδιά αποφεύγουν να δείχνουν τα ποιήματά τους, το σχηματοποίημα τους απελευθερώνει από την όποια συστολή μπορεί να έχουν και τους διευκολύνει να «εκτεθούν».

Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, στο παρόν σενάριο οι μαθητές θα ασκηθούν στην εργασία σε ομάδες και στην ανακαλυπτική και συνεργατική μάθηση. Η προσέγγιση του σεναρίου θα προσπαθήσει να αναδείξει τη σημασία της μελοποιημένης ποίησης στη γλωσσική διδασκαλία και να συμπεριλάβει δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού. Το μοντέλο διδασκαλίας ακολουθεί τη διδακτική αρχή της εξατομικευμένης υποστήριξης και φθίνουσας καθοδήγησης (fading scaffolding), που απορρέει από τη θεωρία του Vygotsky (Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης: Vygotsky 1993).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να καλλιεργήσουν την αγάπη για την ποίηση και το τραγούδι·
- να έρθουν σε επαφή με τις δημιουργίες του Ν. Γκάτσο·
- να γνωρίσουν διάφορα λιμάνια της Μεσογείου·
- να εξοικειωθούν με την έννοια της 'πορείας' ενός πλοίου·
- να μάθουν να εκτιμούν θαλάσσιες αποστάσεις·
- να γνωρίσουν τη μονάδα μέτρησης των θαλάσσιων αποστάσεων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να έρθουν σε επαφή με τη μουσικότητα της ποίησης·
- να αναγνωρίσουν τα βασικά στοιχεία του ποιητικού λόγου (ρυθμός, σημεία στίξης, ομοιοκαταληξία κλπ.)·
- να κατανοήσουν τη σχέση τραγουδιού – ποιήματος·
- να γνωρίσουν το κειμενικό είδος του «σηματοποιήματος» και τα δομικά του στοιχεία, καθώς και να εμπλακούν στη συγγραφή του, για να εκφράσουν προσωπικά βιώματα, σκέψεις και συναισθήματα·
- να έρθουν σε επαφή με την πολυσημία του ποιητικού λόγου·
- να γνωρίσουν τη μεταφορική χρήση της γλώσσας·
- να επισημάνουν τις διαφορές των σηματοποιημάτων με τα άλλα ποιήματα·
- να δημιουργούν προσχέδια εργασίας και στη συνέχεια να τα αξιοποιούν για τη δημιουργία τελικής παρουσίασης·
- να αναπτύξουν επιχειρηματολογικό λόγο και να βελτιώσουν τις αδυναμίες τους·
- να υιοθετήσουν κριτική στάση απέναντι στην παραγωγή των πολυτροπικών κειμένων των άλλων.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να μπορούν να επεξεργάζονται στοιχειωδώς φακέλους και αρχεία εγγράφων σε Η/Υ·
- να χρησιμοποιήσουν διαδικτυακά εργαλεία για να χαράξουν πορείες·
- να αναζητήσουν συγκεκριμένα τραγούδια σε ψηφιακές μουσικές βιβλιοθήκες·
- να μπορούν να εκτυπώνουν·
- να μάθουν να χρησιμοποιούν εργαλεία για την ψηφιακή παραγωγή σηματοποιημάτων·
- να αποκτήσουν ευχέρεια πρόσβασης στις πληροφορίες που παρέχονται μέσω του διαδικτύου και των πολυμέσων·

- να μάθουν να αναζητούν, να βρίσκουν και να περιηγούνται σε ιστότοπο·
- να δημιουργήσουν κείμενο σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου·
- να εισαγάγουν φωτογραφία σε κείμενο·
- να μεγεθύνουν και να μικραίνουν φωτογραφία·
- να γνωρίσουν την ανάρτηση σε ιστολόγιο·
- να κατανοήσουν ότι πρέπει να παραθέτουν τις πηγές των πληροφοριών που χρησιμοποιούν και να σέβονται την πνευματική ιδιοκτησία των άλλων·
- να γνωρίσουν τον τρόπο δημιουργίας υπερσυνδέσμων και τη λογική τους.

Διδακτικές πρακτικές

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία

Εργασία στην ολομέλεια

Ανακαλυπτική – Συνεργατική Μάθηση

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία του σεναρίου μπορούν να αποτελέσουν το ποίημα «[Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!](#)» (Γλώσσα Γ' Δημοτικού, γ' τεύχος, σ. 23), οι εργασίες του Τετραδίου Εργασιών (Γλώσσα Γ' Δημοτικού – Τ.Ε., β' τεύχος, σσ. 45-46) και οι επισκέψεις σε μαθητικά ιστολόγια που περιέχουν εργασίες μαθητών συναφείς με το θέμα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η πολλαπλή ανάγνωση του ποιητικού λόγου, η αναγωγή των μαθητών σε μαθητές/-τριες δημιουργούς-αναγνώστες, η χρήση του διαδικτύου ως πηγή αναζήτησης πληροφοριών, η κριτική προσέγγιση των πληροφοριών, καθώς και η παραγωγή νέων κειμενικών ειδών περιέχονται στους στόχους των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών του μαθήματος της Γλώσσας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ θα συνδράμουν στη μάθηση μέσα από την αναζήτηση πληροφορικού υλικού, το οποίο θα συμπληρώσει την ψηφιακή χάραξη της πορείας που ακολουθεί το πλοίο του ποιήματος, τη χρήση διαδικτυακής εφαρμογής για τη χάραξη της πορείας του πλοίου, την εκτίμηση των αποστάσεων με τη χρήση διαδικτυακού εργαλείου, την αναζήτηση μελοποιημένων ποιημάτων του Ν. Γκάτσου, της βιογραφίας και του ποιητικού του έργου, τη σύνδεση με ιστοσελίδες που περιέχουν σχηματοποιημένα και τη χρήση λογισμικού δημιουργίας ψηφιακού σχηματοποιημένου. Επίσης, οι ΤΠΕ θα συνεισφέρουν στο σενάριο και μέσα από τη δυνατότητα που παρέχουν για τη δημοσιοποίηση και ανάρτηση εργασιών σε ιστολόγιο ή/και σε ιστοσελίδα. Μέσα από την παραπάνω ενασχόληση οι μαθητές θα κατακτήσουν νέους γραμματισμούς και θα μνηθούν στον κριτικό γραμματισμό.

Κείμενα

Από το βιβλίο μαθητή *Γλώσσα Γ' Δημοτικού*

«[Γεια σου χαρά σου Βενετιά](#)», Νίκος Γκάτσος, *Όλα τα τραγούδια*, εκδ. Πατάκη

Εφαρμογές (στο διαδίκτυο)

www.googleearth.com

http://www.imagechef.com/ic/word_mosaic

<http://www.tagxedo.com/app.html>

Τραγούδια

«[Γεια σου χαρά σου Βενετιά](#)», από τον δίσκο «Αξέχαστες επιτυχίες», στίχοι: Νίκος Γκάτσος, μουσική: Νίκος Ξυλούρης, 1983.

Ιστοσελίδες

«[Βιογραφία του Ν. Γκάτσου](http://arcadia.ceid.upatras.gr/)» από την ιστοσελίδα <http://arcadia.ceid.upatras.gr/>
«[Αμοργός](#)», ποιητικής συλλογή του Ν. Γκάτσου από το [Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού](#)

«[Νίκος Γκάτσος – 20 χρόνια από την Αμοργό](#)», άρθρο στην ιστοσελίδα <http://www.theinsider.gr/> (ανάρτηση 8 Δεκεμβρίου 2012)

«[Το όνομά του Νίκος Γκάτσος](#)», άρθρο στην ιστοσελίδα <http://www.paidevo.gr/> (ανάρτηση 23 Δεκεμβρίου 2010)

«[Calligrammes – Καλλιγράμματα](#)», πληροφορίες για τα σχηματοποιήματα από το ιστολόγιο <http://arcadia-ken.blogspot.gr/> (ανάρτηση 16 Οκτωβρίου 2011)

«[Σχηματική ποίηση](#)», πληροφορίες για τα σχηματοποιήματα από το ιστολόγιο <http://estamou.blogspot.gr/> (ανάρτηση 21 Ιουλίου 2009)

«[Σχηματοποιήματα](#)», εργασίες μαθητών από το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Χαϊδαρίου (ανάρτηση 27/3/2012)

«[Δημιουργίες τάξης 2007-2008 – Φτιάχνουμε σχηματοποίηση](#)», εργασίες μαθητών από το Δημοτικό Σχολείο Πολυδενρίου www.youtube.com

<http://www.stixoi.info>

<http://www.wikipedia.gr>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Ολομέλεια

Κατά το πρώτο δίωρο οι μαθητές, διάβασαν δυνατά και με σωστό επιτονισμό λόγου (ρυθμός, σημεία στίξης, ομοιοκαταληξία κτλ) το ποίημα, [Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!](#)» (Γλώσσα Γ' Δημοτικού, γ' τεύχος, σ. 23). Στη συνέχεια έγινε προβολή του μελοποιημένου ποιήματος από τον ερμηνευτή Νίκο Ξυλούρη μέσω του ιστότοπου youtube ([εδώ](#)). Ακολούθησε συζήτηση για τη μελοποιημένη ποίηση και την προσφορά της, για τη διαφορά της ακρόασης του μελοποιημένου ποιήματος και της

απαγγελίας του, καθώς και για τις όποιες όμορφες εικόνες δημιουργεί το ποίημα. Επίσης, ασχοληθήκαμε με τα συναισθήματα και με τις εμπειρίες. Μετέπειτα συζητήσαμε στην τάξη το θέμα ότι η μελοποίηση είναι μια άλλη «ανάγνωση» του ποιήματος. Στο τέλος οι μαθητές τραγούδησαν το τραγούδι παράλληλα με την προβολή του στον διαδραστικό πίνακα μέσω του ιστότοπου παρουσίασης βίντεο youtube.

Κατόπιν, συζητήσαμε για τον δημιουργό του ποιήματος Ν. Γκάτσο, συνδεθήκαμε μέσω του διαδραστικού πίνακα και του διαδικτύου ([εδώ](#)) όπου και διαβάσαμε στην ολομέλεια την βιογραφία του ποιητή και στην συνέχεια μεταβήκαμε στον ιστότοπο ([εδώ](#)) από το Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού, όπου και γνωρίσαμε τη μοναδική ποιητική συλλογή του Γκάτσου «Αμοργό» και ακούσαμε ένα μικρό απόσπασμα το οποίο απαγγέλλει ο ηθοποιός Π. Φυσσούν. Επίσης σε αυτό το σημείο επισημάνθηκε ότι η «Αμοργός» αποτελεί τη μοναδική συλλογή του ποιητή και ότι ο τίτλος της συλλογής δε αναφέρεται στο νησί, αλλά σε εργαλείο αρμέγματος (αρμεχτήρι). Μετέπειτα μέσα από τις πληροφορίες που βρήκαμε επισκεπτόμενοι τους συγκεκριμένους ιστότοπους όπως [εδώ](#) και [εδώ](#) μάθαμε περισσότερες πληροφορίες για την «Αμοργό» και ήρθαμε σε επαφή με γνωστά τραγούδια των οποίων τους στίχους έχει γράψει ο Γκάτσος και έχει μελοποιήσει ο Χατζηδάκης ώστε να κάνουμε μια νοητική σύνδεση της συλλογής με τον ποιητή, τα τραγούδια και τους δημιουργούς. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν με το πολύ ενδιαφέρον ποίημα, το βίντεο της μελοποίησης και τους ιστότοπους. Το ενδιαφέρον τους ενεργοποιήθηκε μέσα από την παρουσίαση στον διαδραστικό πίνακα της τάξης καθώς και από το συλλογικό τραγούδι στην ολομέλεια της τάξης. Επίσης, ενδιαφέρον προέκυψε και στην ανάγνωση των κειμένων που αφορούν τον ποιητή καθώς και κάποια άλλα ποιήματα του δημιουργού.

Μαθητής: Μας άρεσε το ποίημα και που το τραγουδήσαμε

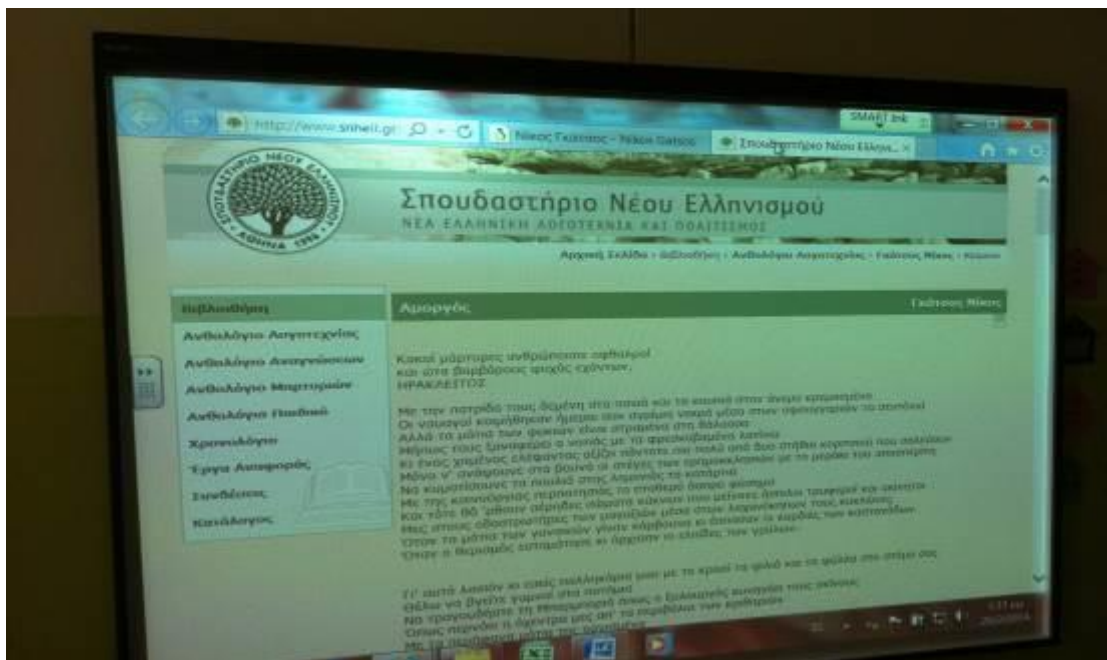
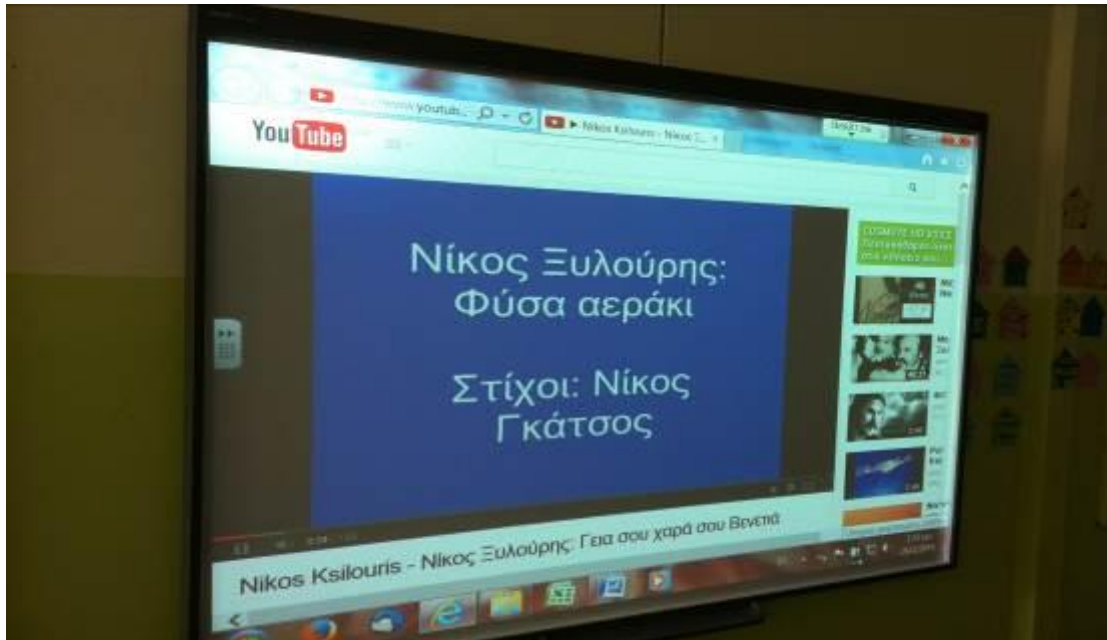
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(Για περισσότερα τεκμήρια βλ. στους φακέλους τεκμηρίων)

3η & 4η διδακτική ώρα

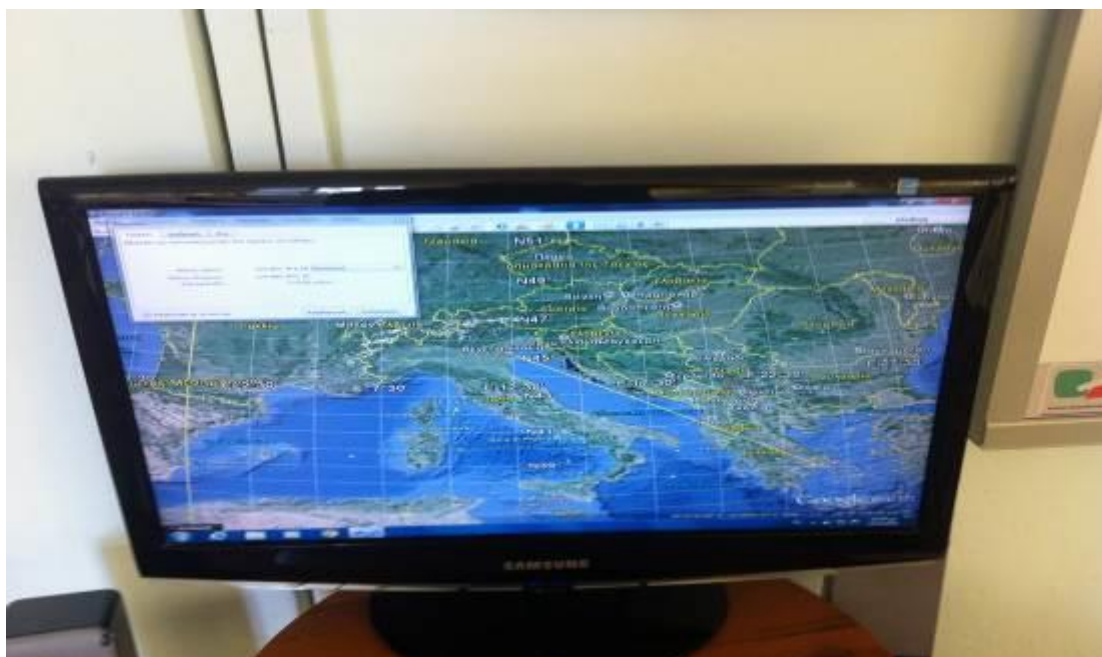
Ομάδες

Κατά την διδακτική αυτή 2ωρη περίοδο οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες 4-5 ατόμων μεικτής ικανότητας. Η κάθε ομάδα υπογράμμισε στο ποίημα τα λιμάνια από τα οποία περνά ο ποιητής, και στη συνέχεια ενεργοποιήσαμε στον υπολογιστή της τάξης την εφαρμογή www.googleearth.com, η οποία είχε ήδη εγκατασταθεί σε αυτόν. Στη συνέχεια χαράξαμε την πορεία του πλοίου. Στην προσπάθειά μας αυτή οι μαθητές κατανόησαν την έννοια της 'πορείας', και επίσης συζητήσαμε την έννοια της 'απόστασης' καθώς και τη μονάδα μέτρησης που χρησιμοποιείται στα θαλάσσια ταξίδια. Ακολούθως, και αφού μεταφερθήκαμε στο εργαστήριο Πληροφορικής, η κάθε ομάδα αναζήτησε στη διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια Wikipedia, πληροφορίες για την ιστορία κάθε λιμανιού, επέλεξε τις σημαντικότερες από αυτές και δημιούργησε στο Word ένα κείμενο 7-10 περίπου γραμμών με τις σημαντικότερες πληροφορίες, χωρίς να παραλείπει να αναφέρει την πηγή της κάθε πληροφορίας και να εισαγάγει 2-3 εικόνες. Επίσης οι μαθητές πρότειναν να δημιουργήσουν και ένα σχετικό Power Point για τα λιμάνια το οποίο και έγινε. Κατά την διάρκεια της δραστηριότητας συντόνιζα και υποδείκνυα στους μαθητές να επιλέξουν σχετικά αλλά και κριτικά έναν μικρό αριθμό πληροφοριών από την ιστορία κάθε τόπου μέσα από τον τεράστιο όγκο που το διαδίκτυο προσφέρει έτσι ώστε να δημιουργήσουμε σωστούς και υπεύθυνους χρήστες του διαδικτύου, οι οποίοι από αυτή την ηλικία μαθαίνουν να σέβονται την πνευματική ιδιοκτησία και να ασκούνται στην κριτική παράθεση των πηγών. Κατόπιν οι μαθητές αντέγραψαν το ηλεκτρονικό αρχείο του ποιήματος από [εδώ](#) σε νέο αρχείο στο Word με τη μέθοδο της αντιγραφής-επικόλλησης και η κάθε ομάδα δημιούργησε έναν υπερσύνδεσμο στο δικό τους αρχείο Word. Έτσι ανακαλύψαμε τη χρήση του υπερσυνδέσμου και οι μαθητές γνώρισαν το τελικό προϊόν της κάθε ομάδας όπως παρουσιάστηκε στην ολομέλεια της τάξης. Το τελικό προϊόν επίσης

εκτυπώθηκε και αναρτήθηκε στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης. Επιπλέον οι εργασίες δημοσιεύθηκαν και στο ιστολόγιο του σχολείου.

(Για περισσότερα τεκμήρια βλ. στους φακέλους τεκμηρίων)

5η, 6η & 7η διδακτική ώρα

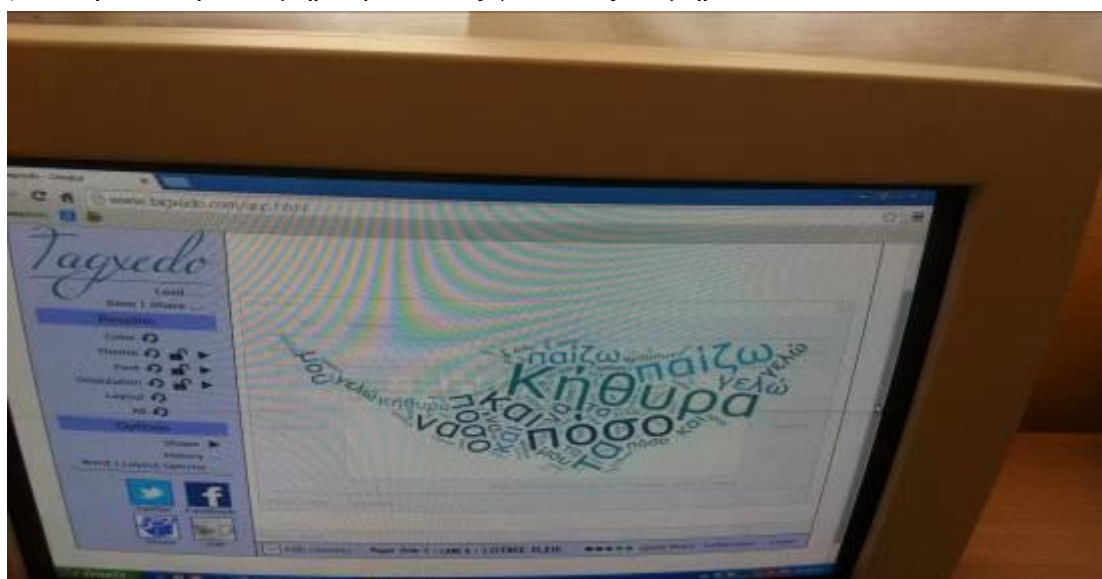
Ομάδες

Στη συνέχεια και σε αυτό το διδακτικό 3ωρο στην αίθουσα Πληροφορικής και αφού χωριστήκαμε σε ομάδες, η κάθε ομάδα συνδέθηκε [εδώ](#) με σκοπό να αναζητήσει μελοποιημένα ποιήματα του Ν. Γκάτσου. Από το πλήθος των τραγουδιών που δίνει η αναζήτηση «Ν. Γκάτσος» η κάθε ομάδα διάλεξε ένα τραγούδι που της αρέσει, να το ακούσει και να γράψει στον κειμενογράφο τα λόγια του και τους συντελεστές του (σε ποια δισκογραφική συλλογή ανήκει, στιχουργό, συνθέτη, τραγουδιστή) όπως επίσης, και να το εικονογραφήσει είτε σε κάποιο λογισμικό ζωγραφικής είτε στο χαρτί. Επιλέξαμε ως λογισμικό ζωγραφικής το tuxpaint αλλά επεκτείναμε τις δημιουργίες μας και σε απλό φύλλο χαρτί. Εδώ εξήγησα ότι και η ζωγραφική είναι μία άλλη «ανάγνωση» του ποιήματος. Οι μαθητές παρασύρθηκαν από τα ωραία ποιήματα που ανακάλυψαν και αποφάσισαν να δημιουργήσουν και να απαγγείλουν και τα δικά τους. Έτσι λοιπόν η κάθε ομάδα παρουσίασε στην ολομέλεια το τραγούδι που επέλεξε αλλά και το ποίημα που δημιούργησε, το διάβασε με σωστό επιτονισμό,

ανέφερε τους συντελεστές και παρουσίασε τη ζωγραφική απεικόνισή του. Οι εργασίες των μαθητών αναρτήθηκαν στο ιστολόγιο του σχολείου (φύλλο δραστηριοτήτων 3).

(Για περισσότερα τεκμήρια βλ. στους φακέλους τεκμηρίων)

8η, 9η & 10η διδακτική ώρα

Ολομέλεια

Στο τρίωρο αυτό οι μαθητές ασχολήθηκαν με την εργασία 4 του Τ.Ε. (σ. 46) και την επέκτειναν. Στο πλαίσιο αυτό, ενημερώθηκαν για τη δομή του σχηματοποιήματος από σχετικές ιστοσελίδες και ιστολόγια όπως [εδώ](#) κι [εδώ](#) και παρακολούθησαν τις σχετικές δουλειές άλλων μαθητών όπως από [εδώ](#) κι [εδώ](#). Στη συνέχεια και αφού μεταφερθήκαμε στο εργαστήριο Πληροφορικής οι ομάδες ασχολήθηκαν με τη δημιουργία ενός δικού τους σχηματοποιήματος μέσω της εφαρμογής <http://www.tagxedo.com/app.html>. Οι μαθητές αυτοσχεδίασαν και εξέφρασαν τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους στις δημιουργίες (φύλλο δραστηριοτήτων 4). Αφού ολοκληρώσαμε τις δραστηριότητες αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε και ένα ηλεκτρονικό βιβλίο στο διαδικτυακό εργαλείο [storyjumper](#), όπου και τα παιδιά

πρόβαλαν τις δημιουργίες τους σε ηλεκτρονική μορφή. Μια εμπειρία που άρεσε στους μαθητές, αφού αναδείκνυε τις εργασίες τους οι οποίες και δημοσιεύτηκαν και στο ιστολόγιο του σχολείου. Σχετικοί σύνδεσμοι:

- <http://tpe-1protypopeiramatiko.blogspot.gr/2014/03/e-book.html>
- <http://goo.gl/FijtwX>

Στο τέλος, αναρτήσαμε τις δημιουργίες στη βιβλιοθήκη της τάξης. Η αξιολόγηση των μαθητών λειτούργησε διαμορφωτικά και κινήθηκε στους άξονες της συμμετοχής στις ομαδικές εργασίες και της συμβολής στη γενικότερη δουλειά της ομάδας τους, στην πληρότητα των αρχείων Word που δημιούργησαν, στον τρόπο παρουσίασης στην ολομέλεια, στη διάθεση να εργαστούν και συνεργαστούν στο σχηματοποίημα, στην ικανότητα να εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά του σχηματοποιήματος και τέλος στην ανάπτυξη του προφορικού και επιχειρηματολογικού τους λόγου.

(Για περισσότερα τεκμήρια βλ. στους φακέλους τεκμηρίων).

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στο αφιέρωμα που ετοιμάζει το σχολείο μας για τον Ν. Γκάτσο, η τάξη μας θα συμμετάσχει με την παρουσίαση του ποιήματός του «Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!». Καλούμαστε λοιπόν να δημιουργήσουμε μια παρουσίαση γι αυτό. Η καλύτερη παρουσίαση θα εκπροσωπήσει την τάξη μας.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α' – Κοινό για όλες τις ομάδες

1. Ενεργοποιούμε την εφαρμογή www.googleearth.com, η οποία βρίσκεται εγκατεστημένη στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή μας.
2. Στο πεδίο της αναζήτησης πληκτρολογούμε «Βενετία, Ιταλία» και ξεκινούμε την αναζήτηση. Όταν σταματήσει η περιήγηση, επιλέγουμε από τη γραμμή εργαλείων το σήμα της πινέζας και στον πίνακα που εμφανίζεται γράφουμε το όνομα «Βενετία–Ιταλία» και το προσθέτουμε στα «Μέρη μου».
3. Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία και αποθηκεύουμε στα «Μέρη μου» τα Κύθηρα, τη Μονεμβασιά και την Κρήτη.
4. Από τη γραμμή εργαλείων επιλέγουμε τον χάρακα και στον πίνακα που εμφανίζεται επιλέγουμε ως μονάδα μέτρησης ναυτικά μίλια. Χαράζουμε και μετράμε την απόσταση από τη Βενετία μέχρι τα Κύθηρα. Αποθηκεύουμε. Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία για την απόσταση Κύθηρα – Μονεμβασιά και Μονεμβασιά – Κρήτη. Αποθηκεύουμε.
5. Σχολιάζουμε με τα μέλη της ομάδας μας τη διαδρομή του πλοίου του ποιήματος και τις αποστάσεις που αυτό διένυσε και αποτυπώνουμε την πορεία του σε εικόνα.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β' –Κοινό για όλες τις ομάδες

1. Ενεργοποιούμε την ιστοσελίδα <http://www.wikipedia.gr>, αναζητούμε πληροφορίες για τη ιστορία των τεσσάρων λιμανιών που επισκέπτεται το πλοίο και με τις πληροφορίες που συλλέγουμε γράφουμε στο Πρόγραμμα Επεξεργασίας Κειμένου ένα μικρό κείμενο 7–10 σειρές για κάθε λιμάνι και προσθέτουμε 1–3 φωτογραφίες του τόπου. Ενσωματώνουμε την εικόνα του φύλλου δραστηριοτήτων α' στο παραπάνω υλικό.

Προσοχή: Επιλέγουμε κάποιες από τις πληροφορίες που αναφέρονται μόνο στην ιστορία των πόλεων. Δεν ξεχνούμε να αναφέρουμε τις πηγές των πληροφοριών μας.

2. Σε ηλεκτρονικό αρχείο του ποιήματός μας δημιουργούμε υπερσυνδέσμους στα ονόματα των λιμανιών με τα αρχεία ΠΕΚ που η κάθε ομάδα έχει δημιουργήσει. 3. Παρουσιάζουμε στην τάξη την τελική ομαδική εργασία μας και ετοιμαζόμαστε για την παρουσίαση στην εκδήλωση του σχολείου.

4. Εκτυπώνουμε την παραπάνω εργασία και την αναρτούμε στον πίνακα ανακοινώσεων. Με κλώστες συνδέουμε τα ονόματα των λιμανιών που υπάρχουν στο εκτυπωμένο κείμενο με τα εκτυπωμένα αρχεία ΠΕΚ που δίνουν πληροφορίες για αυτά.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Γ' - Κοινό για όλες τις ομάδες

Η βιβλιοθήκη του Δήμου μας καλεί τα σχολεία της περιοχής να συμμετάσχουν με δικές τους πρωτότυπες ιδέες στον διαγωνισμό-αφιέρωμα που κάνει σε μελοποιημένους Έλληνες ποιητές. Η τάξη μας αποφασίζει να συμμετάσχει απαγγέλλοντας και παρουσιάζοντας μια μικρή ανθολογία με μελοποιημένα ποιήματα του Ν. Γκάτσου.

1. Συνδεόμαστε [εδώ](#) ή [εδώ](#) και πληκτρολογούμε στο πεδίο της αναζήτησης «Ν. Γκάτσος». Ακούμε κάποια από αυτά και επιλέγουμε, ύστερα από συζήτηση με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας μας, ένα που να αρέσει σε όλους μας.
2. Ανοίγουμε ένα αρχείο ΠΕΚ, γράφουμε τους στίχους του τραγουδιού και στο τέλος προσθέτουμε τους συντελεστές του (Όνομα συνθέτη, Όνομα στιχουργού, Όνομα τραγουδιστή, Όνομα συλλογής).
3. Αν θέλουμε, εικονογραφούμε το τραγούδι μας σε κάποιο λογισμικό ζωγραφικής (RNA, Tuxpaint, ζωγραφική των Windows) και προσθέτουμε τη ζωγραφιά μας στο αρχείο ΠΕΚ.
4. Προετοιμαζόμαστε για την παρουσίαση της εργασίας μας στην ολομέλεια.
5. Απαγγέλλουμε και παρουσιάζουμε το ποίημα ολοκληρωμένα (σωστός επιτονισμός, διατήρηση των σημείων στίξης, αναφορά όλων των συντελεστών του).
6. Αναρτούμε στο ιστολόγιο της τάξης ή/και την ιστοσελίδα του σχολείου τη δουλειά μας.
7. Εκτυπώνουμε όλες τις εργασίες, τις δένουμε σε φυλλάδιο και δημιουργούμε την ανθολογία του ποιητή, την οποία παρουσιάζουμε στον διαγωνισμό-αφιέρωμα.

Δεν ξεχνώ: Ενσωματώνω εξώφυλλο, περιεχόμενα και οπισθόφυλλο στην ομαδική μας εργασία.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Δ' – Κοινό για όλες τις ομάδες

1. Αφού ανατρέξουμε στις εργασίες του Τ.Ε. και στις σχετικές με το σχηματοποίηση σελίδες, δημιουργούμε το δικό μας σχηματοποίηση.
2. Γράφουμε ένα ποίημα για ένα θέμα που μας αρέσει.
3. Μετατρέπουμε αυτό σε σχηματοποίηση είτε σε χαρτί είτε χρησιμοποιώντας την εφαρμογή http://www.imagechef.com/ic/word_mosaic, ή την εφαρμογή <http://www.tagxedo.com/app.html>, είτε και με τους δύο τρόπους.
4. Αναρτούμε στο ιστολόγιο της τάξης ή/και την ιστοσελίδα του σχολείου τη δουλειά μας.
5. Εκτυπώνουμε όλες τις εργασίες και δημιουργούμε ένα λεύκωμα σχηματοποιημάτων την οποία προσθέτουμε στη βιβλιοθήκη της τάξης.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να επεκταθεί στην ακρόαση ποιημάτων ή τραγουδιών του ποιητή και στη συμπλήρωση φύλλου δραστηριοτήτων από τους μαθητές που θα περιέχει κενά λέξεων ή φράσεων των παραπάνω ποιημάτων ή τραγουδιών με στόχο να γίνει σύγκριση ποιημάτων και τραγουδιών και συζήτηση για τα δύο είδη.

Επίσης, οι μαθητές μπορούν να συγκεντρώσουν τραγούδια του Ν. Γκάτσου και να οργανώσουν ημέρα ή ώρα απαγγελίας, να ηχογραφήσουν τις απαγγελίες και να τις παρουσιάσουν σε κάποιο τοπικό ραδιοφωνικό σταθμό.

Ακόμη, οι μαθητές/-τριες μπορούν να εικονογραφήσουν κάποια ποιήματα του Γκάτσου ή να δημιουργήσουν με αυτά σχηματοποιήματα, τα οποία θα εκθέσουν σε εκδήλωση που θα διοργανώσει το σχολείο και που μπορεί να συνοδεύεται από πρόσκληση συνεργατών του ποιητή, οι οποίοι θα μιλήσουν για το εκτενές και πολύπλευρο έργο του Ν. Γκάτσου. Επιπλέον, θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια παρουσίαση ή ψηφιακή αφήγηση σχετικά με τη ζωή και το έργο του ποιητή και να την παρουσιάσουν στη σχολική μονάδα ή να προετοιμάσουν σε συνεργασία του εκπαιδευτικού της τάξης και των εκπαιδευτικών των Εικαστικών και της Μουσικής ένα αφιέρωμα στον ποιητή με μελοποιημένα τραγούδια του. Το project αυτό θα μπορούσε να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου, να δημοσιευτεί και να παρουσιαστεί στην τοπική αλλά και ευρύτερη κοινωνία.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο ήταν πολύ πλούσιο σε δραστηριότητες και ενθουσίασε τα παιδιά που συμμετείχαν ενεργά, με διάθεση και θέληση να προβάλουν τις ιδέες, τις απόψεις, τα επιχειρήματα και τις εργασίες τους. Να τονίσω ότι η αναζήτηση των εικόνων στο google images και η ασχολία με τα λογισμικά google earth, και tagxedo ενθουσίασε

τους/τις μαθητές/-τριες και τους/τις ώθησε στο να αναζητήσουν και άλλες δυνατότητες των εργαλείων, καθώς επίσης και να ζητήσουν να επεκτείνουν τις δραστηριότητες δημιουργώντας και περαιτέρω εργασίες με την χρήση των λογισμικών και εργαλείων στον χρόνο της ευέλικτης ζώνης. Ενδιαφέρουσα, επίσης, παρατήρηση ήταν ότι οι μαθητές ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με το λογισμικό παρουσίασης και δημιούργησαν πολύ αξιόλογες παρουσιάσεις για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο. Επιπλέον, μέσω των συζητήσεων και των διαλόγων στην ολομέλεια της τάξης, οι μαθητές ενίσχυσαν τις γνώσεις τους σχετικά με το θέμα καθώς και τις ικανότητές τους για διάλογο και επιχειρηματολογία. Στο τέλος περάσαμε πολύ ωραία με τις παρουσιάσεις των ομάδων και ολοκληρώσαμε με μια ενδιαφέρουσα συζήτηση και σχολιασμό.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΠΣ-ΔΕΠΠΣ. 2003. *Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών-Διαθεματικό ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/> [9-7- 2010].

ΕΑΙΤΥ. 2007. *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία, Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης*. Πάτρα: Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης.

Ζωγραφάκη, Μ. & Ε. Χοντολίδου. 2007. ΠΟΙΗΣΗ & ΤΡΑΓΟΥΔΙ. Στο *Διδακτικές προτάσεις για το μάθημα της λογοτεχνίας, Α΄ Γυμνασίου*, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ 2002–2004, ΔΡΑΣΗ 2.5 Δημιουργία «εναλλακτικού» εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της λογοτεχνίας Α΄ και Β΄ Γυμνασίου, Υπεύθυνες δράσης: Βενετία Αποστολίδου & Ελένη Χοντολίδου, Διαθέσιμο: http://www.museduc.gr/docs/new/A_gimnasiou.doc [15.6.2013].

Ιντζίδης Ε., Α. Παπαδόπουλος, Α. Σιούτης & Αι. Τικτοπούλου. 2010. *Γλώσσα Γ' Δημοτικού, Τα απίθανα μολύβια, Βιβλίο Δασκάλου*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.

Ι.Ε.Π. 2011. *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό & Γυμνάσιο), Οδηγός για τον εκπαιδευτικό* <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php> [14-02-2013].

Καπλάνη, Β. 2000. *Η ποίηση στο λύκειο: η περιπέτεια της ανάγνωσης*», στο *Ομάδα Έρευνας για τη Διδασκαλία της Λογοτεχνίας Διαβάζοντας λογοτεχνία στο σχολείο: μια νέα πρόταση διδασκαλίας / Βενετία Αποστολίδου, Βικτωρία Καπλάνη και Ελένη Χοντολίδου (επιμ)*. Αθήνα: Τυπωθήτω–Γιώργος Δαρδανός.

Vygotsky, L. 1993. *Γλώσσα και σκέψη*. Αθήνα: Γνώση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι δημοσιεύσεις μας στο ιστολόγιο του σχολείου

1. Το ηλεκτρονικό μας βιβλίο

<http://tpe-1protypopeiramatiko.blogspot.gr/2014/03/e-book.html>

2. Η παρουσίαση του power point

<http://tpe-1protypopeiramatiko.blogspot.gr/2014/03/blog-post.html>